

Poročilo: 27. zasedanje CCEURO (FAO/WHO koordinacijski komite za Evropo)**Varšava, Poljska: 5. do 8. oktober 2010****POVZETEK:**

Na 27. zasedanju CCEURO - FAO/WHO koordinacijskega komiteja za Evropo, so se obravnavali dokumenti in vsebine, o katerih so države članice Evropske unije zastopale enotna stališča in pripombe, dogovorjene na usklajevalnem sestanku v Bruslju (13. september 2010) in v Varšavi na dnevnih srečanjih delovne skupine.

Evropska unija je zadovoljna z rezultati 27. zasedanja CCEURO, ki se ga je udeležilo 19 držav članic in Evropska komisija. Zaključki bodo posredovani in predstavljeni na 34. zasedanju CAC v Ženevi (julij 2011).

Potrjena sta bila dva predloga za novo delo:

- regionalni standard za sveže gobe »Chantarelle«;
- regionalni standard za ayran (pijača na osnovi fermentiranega mleka).

EU je predstavila težavne dosjeje na področju dela Codex Alimentarius (8. točka dnevnega reda):

- MRL za raktopamin (CCRVDF);
- smernice za kontrolo *Campylobacter* in *Sallmonella spp.* v piščančjem mesu (CCFH);
- priporočila za označevanje živil in njihovih sestavin, pridobljenih s tehnikami genskega inženiringa (CCFL);
- utemeljitev uporabe aditivov za živila in uporaba op. 161 v Splošnem standardu za aditive za živila (CCFA).

CCEURO je potrdil predstavljena EU stališča in zagotovil enotno podporo vsebinam ter pozval države članice, da okrepijo svoj vpliv pri sprejemanju strateško pomembnih odločitev v komitejih in Codex Alimentarius komisiji ter aktivneje zastopajo skupne interese.

PODROBNO POROČILO:

27. zasedanja CCEURO, ki mu je predsedoval prof. Krzysztof Kwiatek, se je udeležilo 32 držav članic, 1 organizacija članica (EU), 1 država s statusom opazovalca (ZDA) in 3 mednarodne organizacije. Evropska komisija je uvodoma predstavila delitev pristojnosti pri glasovanju, skladno s 5. odstavkom, II. pravila Postopkov Codex Alimentarius Komisije (CAC).

Na 27. zasedanju CCEURO, ki je potekalo od 5. do 8. oktobra 2010 v Varšavi, so se obravnavale vsebine in dokumenti po sledečem vrstnem redu:

1. Potrditev dnevnega reda (CX/EURO 10/27/1)
2. Vsebine, vezane na CAC in druge Codex komiteje (CX/EURO 10/27/2)
 - 2.1 Implementacija Codex strateškega načrta 2008 – 2013 (CX/EURO 10/27/3)
3. a) Aktivnosti FAO in WHO, vezane na delo CAC (CX/EURO 10/27/4)
b) Aktivnosti drugih mednarodnih/regionalnih organizacij (CX/EURO 10/27/5)
4. Informacije o sistemih nacionalnega nadzora in vlogi potrošnikov pri pripravi standardov (CX/EURO 10/27/6)
5. Informacije o uporabi Codex standardov na nacionalni in regionalni ravni (CX/EURO 10/27/7)
6. Informacije o prehranskih vsebinah, vezanih na regijo (CX/EURO 10/27/8)
7. Imenovanje koordinatorja (CX/EURO 10/27/9)
8. Razno in nadaljnje delo
9. Datum in kraj prihodnjega zasedanja
10. Potrditev poročila

1. Potrditev dnevnega reda

Dnevni red je bil potrjen z manjšimi dopolnitvami in spremembami.

Pod točko 8 (razno in nadaljnje delo) so bile uvrščene naslednje vsebine:

- predlog Turčije za novo delo – regionalni standard za ayran;
- predlog Švice za novo delo – ribje olje (CCFO);
- predlog EU za razpravo, vezano na raktopamin in uporabo drugih veterinarskih zdravil v ne terapevtske namene;
- predlog EU za razpravo, vezano na sprejem Smernic za *Campylobacter* in *Salmonella spp.* v piščančjem mesu;
- predlog EU za razpravo, vezano na označevanje živil in njihovih sestavin, pridobljenih s tehnikami genskega inženiringa;
- utemeljitev uporabe aditivov za živila in uporaba op. 161 v Splošnem standardu za aditive za živila.

Komentarji EU glede spremenjenih običajnih poimenovanj živil so bili uvrščeni na 2. točko dnevnega reda.

2. Vsebine, vezane na CAC in druge Codex komiteje: Implementacija Codex strateškega načrta 2008 – 2013

Razprava je potekala o implementaciji Codex strateškega načrta 2008-2013, vezani na aktivnosti 4.5: Promocija interdisciplinarne koordinacije na nacionalni in regionalni ravni ter 5.5: Krepitev sodelovanja z nevladnimi organizacijami na mednarodni, regionalni in nacionalni ravni.

V številnih državah so v delo Codex Alimentarius vključene nevladne organizacije, obstaja tudi učinkovit mehanizem za zagotavljanje interdisciplinarne koordinacije na področju standardov za živila.

Priprava strateškega načrta 2013-2018

Strateški načrt je osnovno gibalno Codex Alimentarius in za nov načrt potrebujemo nove, sveže ideje:

- zagotoviti je treba, da aktivnosti Codexa ne bodo vezane le na varnost hrane, upoštevati je treba pričakovanja potrošnikov ter druge legitimne dejavnike in njihovo vlogo v procesu upravljanja s tveganji;
- pomembno je tesno sodelovanje z OIE in IPPC, da preprečimo podvajanje ali vrzeli pri izvajanju aktivnosti;
- okrepiti je treba aktivno sodelovanje držav v razvoju na Codex zasedanjih.

Zasebni (trgovinski) standardi

Predstavnica FAO je predstavila zaključke 33. zasedanja CAC, na katerem je bilo predstavljeno skupno poročilo FAO in WHO o vplivu zasebnih standardov na področju varnosti hrane. Zasebni standardi lahko dopolnjujejo obstoječi sistem nadzora živil, a njihova neuskkljenost običajno povzroča težave proizvajalcem. CCEURO je izpostavil potrebo po jasni definiciji za zasebne standarde, ki pa je, prav tako kot zasebni standardi in njihov pravni vidik, v pristojnosti SPS komiteja. Stališče EU je naklonjeno sodelovanju in ne tekmovanju, saj so zasebni standardi zelo prisotni na trgu in otežujejo trgovanje malim nosilcem živilske dejavnosti.

Predstavnica FAO je opozorila na razliko, če proizvajalec ne dosega minimalnih zahtev glede varnosti živil, ali pa njegovi izdelki niso skladni z zahtevami zasebnih standardov, ki so strožje. Potrebujemo definicijo, saj standardi pogosto ne vključujejo le zahtev za varnost živil, temveč so usmerjeni v parametre, vezane na kakovost, okoljske dejavnike, delovne pogoje.

Topljeni siri

CCEURO je potrdil prekinitve dela na področju topljenih sirov in zavrnil pobudo za pripravo regionalnih standardov. Z razvojem regionalnih standardov ne bi dosegli želene poenostavitve, ovirali bi prost pretok blaga. Kljub ne obstoju standarda veljajo za topljene sire Codex Alimentarius standard za mleko in standard za aditive za živila, ki ju je treba upoštevati.

Smernice za sledljivost (CCFICS)

CCEURO je soglašal, da so smernice potrebne, upoštevati pa je treba tudi področje nacionalnega nadzora. Predlog bo naslovljen na CCFICS in njihove aktivnosti v okviru Osnutka načel in smernic za nacionalne sisteme nadzora živil.

Delovanje fizičnih delovnih skupin

CCEURO se je strinjal, da obstoječe smernice za delovanje fizičnih delovnih skupin omogočajo transparentno, demokratično delovanje in udeležbo vseh držav članic. Na CCEXEC poteka razprava o novih možnostih delovanja, ki naj bi povečale učinkovitost. Rezultate (dodatne možnosti in ne zamenjavo obstoječega sistema) bodo predstavili na prihodnjem zasedanju CCGP. Države članice so nasprotovale predlogu omejevanja udeležbe, ki ima lahko daljnosežne in škodljive posledice. Nemogoče je koordinirati stališče na regionalni ravni in poslati na delovno skupino samo dva predstavnika, pomembna je vključenost vseh držav članic. Imenovanje posameznih predstavnikov je v nasprotju s poslanstvom Codex Alimentarius, zato morajo biti ukrepi za doseganje konsenza izvedeni brez omejevanja udeležbe.

Spremenjena običajna poimenovanja živil

CCEURO ni soglašal s horizontalnimi smernicami na temo spremembe običajnih poimenovanj živil, saj bi bilo takšno označevanje lahko vir zavajanja. Težave pri poimenovanju je treba reševati posamezno, od primera do primera, v okviru posebnih predpisov za označevanje v standardih za osnovne komercialne proizvode.

Sveže gobe Chanterelle

UNECE je spremenil standard za sveže gobe chanterelle in podan je bil predlog (CCFFV), da se vsebino obstoječega Codex Alimentarius regionalnega standarda uskladi ter spremeni v mednarodni standard. EU je izpostavila dejstvo, da se sveže gobe prodajajo predvsem na evropskem trgu, zato ni potrebe, da postane standard mednarodni.

CCEURO je soglašal s predlogom novega dela za regionalni standard za sveže gobe Chanterelle.

3. Aktivnosti FAO in WHO, vezane na delo CAC

Predstavnici FAO in WHO sta predstavili programe usposabljanja ter številne aktivnosti s področja varne hrane na nacionalni in regionalni ravni, ki podpirajo Codex strateški načrt 2008-2013. Svetovni dan zdravja (7. april) bo leta 2011 posvečen antimikrobni odpornosti in antimikrobna odpornost s perspektive varnosti živil bo pomembna aktivnost WHO. Dostop do kvalificiranih strokovnjakov in zanesljivih podatkov s celega sveta je pomemben element FAO/WHO aktivnosti pri zagotavljanju znanstvenih nasvetov na globalni ravni.

EU je opozorila na program »Better training for Safer Food«, ki se uspešno razvija in vanj bi se lahko aktivneje vključili FAO in WHO. Pri delovanju Codex Trust Funda je predlagala razvoj programa mentorstva, ki je bil soglasno sprejet.

4. Informacije o sistemih nacionalnega nadzora in vlogi potrošnikov pri pripravi standardov

Številne države so predstavile obstoječe sisteme nacionalnega nadzora, npr:

- Makedonija ustanavlja agencijo za hrano in veterinarstvo, ki bo skrbela za nadzor v celotni živilski verigi, sicer so pristojnosti deljene med Ministrstvom za kmetijstvo in Ministrstvom za zdravje;
- Gruzija ima novi zakon o varnosti in kakovosti hrane;

- Srbija je leta 2009 objavila zakon o varnosti hrane, v letu 2011 načrtujejo ustanovitev agencije za varnost hrane (ocena tveganja in komunikacija tveganja), za varno hrano je pristojno Ministrstvo za kmetijstvo.

Nemčija je opozorila na pomemben vir informacij, »EU Food safety Almanac«, ki je dostopen na spletni strani: http://www.bfr.bund.de/cm/255/eu_food_safety_almanac.pdf.

CCEURO je zaključil, da je, kljub doseženemu napredku, še veliko možnosti za izboljšanje na področju varnosti hrane in prehrane, za medsebojno pomoč in učinkovito sodelovanje s FAO in WHO.

5. Informacije o uporabi Codex standardov na nacionalni in regionalni ravni

EU je izpostavila, da evropska zakonodaja in Codex standardi temeljijo na znanosti. Zakonodaja v EU na področju varnosti živil je obsežna, deloma tudi prilagojena Codex standardom (npr. aflatoksini, gluten). V vseh primerih je nemogoče prilagoditi EU zakonodajo s Codex Alimentarius zahtevami. Opozorila je na vlogo Codex Alimentarius, ki upravlja s tveganji, zato mora poleg ocene tveganja upoštevati tudi druge legitimne dejavnike.

CCEURO je potrdil stališče EU, da mora Codex Alimentarius za učinkovitejšo implementacijo CA standardov pripraviti priporočila za upravljanje s tveganji, ki bodo upoštevala tako oceno tveganja kot tudi druge legitimne dejavnike.

6. Informacije o prehranskih vsebinah, vezanih na regijo

Predstavnici FAO in WHO sta predstavili aktivnosti na mednarodni ravni: JEMNU (Joint FAO/WHO Expert Meetings on Nutrition), ustanovitev globalne mreže institucij za znanstveno svetovanje s področja prehrane (WHO) ter programe za izboljšanje prehrane, krepitev telesne dejavnosti, preprečevanje debelosti.

Države članice so predstavile nacionalne aktivnosti, skladne s cilji WHO globalne strategije za prehrano, telesno dejavnost in zdravje. Izvajajo se nacionalni programi, vezani na preprečevanje debelosti, podhranjenosti, neustrezne prehrane, pomanjkanje joda in železa v prehrani, zmanjševanje pojavnosti bolezni srca in ožilja. Pomembno je ozaveščanje in izobraževanje potrošnikov, zagotavljanje ustreznih informacij in učinkovito označevanje živil, ki omogoča potrošnikom ustrezno izbiro živil ter uravnoteženo prehrano z manj maščob in soli ter več sadja in zelenjave. Na EU ravni se spreminja zakonodaja na področju označevanja živil. Tudi Slovenija sledi mednarodnim aktivnostim (EU in WHO): v oktobru se je pričela nacionalna kampanja za zmanjšano porabo soli v prehrani, obstajajo prehranske smernice za vse starostne skupine, nacionalna prehranska strategija je med drugim usmerjena v preprečevanje debelosti in povečano telesno dejavnost, novi zakon o šolski prehrani prepoveduje uporabo avtomatov v šolah, v Sloveniji poteka pilotna shema šolskega sadja. Francija ima npr. zakonsko predpisano varno in zanesljivo preskrbo s hrano, Italija lokalne dejavnosti ter medsektorski pristop pri zagotavljanju zanesljive preskrbe z varno hrano.

7. Imenovanje koordinatorja

CCEURO je ponovno imenoval Poljsko za koordinatorja za Evropo ter zabeležil pripravljenost Turčije in Gruzije za sodelovanje (»co-hosting«) pri naslednjem zasedanju CCEURO.

8. Razno in nadaljnje delo

Regionalni standard za Ayran

Na 34. zasedanje CAC bo posredovan predlog CCEURO za odobritev novega dela – elektronske delovne skupine za regionalni standard za ayran (pijača na osnovi fermentiranega mleka) pod vodstvom Turčije, ki je izpostavila visoko potrošnje ayrana in obsežno trgovanje v regiji ter njegove značilnosti. Ker so na trgu izdelki z različno sestavo, bo priprava standarda zahtevna naloga (proizvajajo ga v Makedoniji, Uzbekistanu, Nemčiji, ...).

Predlog za novo delo: CCFO – ribje olje

Švica je podala informacijo, da bo februarja 2011 na zasedanju CCFO v Maleziji predlagala novo delo s področja ribjega olja.

MRL za raktopamin

EU je predstavila negativno stališče glede predloga MRL za raktopamin, ki se uporablja kot promotor rasti za govedo in prašiče. Poleg ocene tveganja je treba upoštevati tudi dejansko porabo tovrstnega mesa in druge legitimne dejavnike (npr. zahteve potrošnikov). Glede na odločitev 33. zasedanja CAC bo novoustanovljena skupina prijateljev predsednice (»Friends of the Chair«) do naslednjega zasedanja CAC poskušala najti kompromisno rešitev, ki bo ustrezala vsem državam članicam. Predlog EU, da bi vključili opombo pod črto, ki bi omogočala prepoved uporabe raktopamina v ne-terapevtske namene na nacionalni ravni, nasprotuje ZDA.

S stališčem EU so soglašale ostale države, IFAH pa je izpostavil, da razprava na regionalni ravni ni relevantna. Glede na zaključke CCRVDF in JECFA ni znanstvenih razlogov za prepoved predlagane MRL za raktopamin.

Smernice za kontrolo *Campylobacter* in *Sallmonella spp.* v piščančjem mesu

EU je pojasnila, da ne nasprotuje smernicam, želi pa vsebino z jasnimi določbami in pravili glede uporabe kemijskih dekontaminantov in zahteva njihovo avtorizacijo na nacionalni ravni (v državi, kjer se izdelek trži). Njihova uporaba ne sme nadomestiti dobre higienske prakse. CCEURO je soglašal s stališčem EU.

Priporočila za označevanje živil in sestavin, pridobljenih s tehnikami genskega inženiringa

CCEURO je soglašal z zahtevo po priporočilih za ustrezno označevanje živil in sestavin, pridobljenih s tehnikami genskega inženiringa, ki jim že več kot desetletje nasprotujejo ZDA. Delavnica na temo označevanja GS živil (Bruselj, 15. – 16. november 2010) bo zadnja priložnost za uvedbo CA priporočil/pravil na temo gensko spremenjenih živil.

Upravičenost uporabe aditivov za živila

CCEURO je ponovno izpostavil potrebo po upravičenosti uporabe aditivov v standardih za posamezna živila. Uporaba aditivov naj bi bila dovoljena le v primeru tehnološke upravičenosti, saj le tako lahko uravnavamo najvišje dovoljene vsebnosti.

Uporaba op. 161 v Splošnem standardu za aditive za živila

CCEURO je soglašal, da se op. 161 v Splošnem standardu za aditive za živila uporablja od primera do primera, kadar zahteve niso skladne z določbami poglavja 3.2. Države članice lahko, na podlagi tehnološke upravičenosti, ohranijo nacionalne najvišje vsebnosti.

9. Datum in kraj prihodnjega zasedanja

Prihodnje zasedanje bo predvidoma jeseni 2012. Potrditev koordinatorja za Evropo, končna odločitev o sodelujoči državi gostiteljici ter datum in kraj zasedanja bodo znani na 34. zasedanju CAC julija 2011.

10. Potrditev poročila

Poročilo 27. zasedanja CCEURO je bilo potrjeno in je dostopno na spletni strani <http://www.codexalimentarius.net>.